

Betoonist Vabaduse puiestee - 80

UNO TRUMM
ajaloolane

80 aastat tagasi, 1937. aasta augustis avati pidulikult betoonist Vabaduse puiestee. See 6,6 kilomeetrit, millest 5,5 km oli betoonkattega, oli esimese iseseisvusaja pikim püsikattega tee. Vabaduse puiestee saamis-lugu meenutab ajaloolane Uno Trumm.

1. osa

Autoajastul on tsement ja bituumen olnud moodsa teedeehituse tähtsaimad algmaterjalid. Eestisse jõudis esimesena asfalt – 1923. aastal rajati 180 meetri pikkune asfaltbetoonkatte lõik Tallinnas Narva maanteele. 1926 valmis Tartu-Viljandi maanteel esimene 50 meetrit tsementbetoonkatet.

1920. ja 1930. aastatel seisid Eesti tee-ehitajad tõsise probleemi ees. Autotranspordi arenedes ei vastanud teed enam aja nõuetele. Seepärast hakati Eestile sobivate lahenduste leidmiseks katsetama mitmesuguseid püsikatteid. Port-Kunda tsemendivabrik propageeris insener Andres Graueni vahendusel tsementbetoonkattega teid, samal ajal kui Riigi Põlevkivitööstus pooldas asfaltbetooni.

FOTO: TALLINNA LINNAARHIIV

Vabaduse puiestee ehitustööd 1930. aastate keskpaigas. Naised puidust kärude ja labidatega töötamas, keskel (kaabuga) üks ehituse töödejuhatajatest Karl Kompus. Foto digikujutise annetas Tallinna linnaarhiivile Hans-Erik Laansalu.

1935. aastaks ulatus betoontänavate kogupikkus Tallinnas kahe kilomeetrini. Betoonkatte all olid lõigud Tartu, Narva ja Paldiski maanteest, Suur-Kloostri tänavast ja Rannamäe teest.

Üks suurejoonelisemaid omaaegseid tee-ehitusprojekte praeguses Tallinnas toimus aga hoopis 1930ndate teisel poolel Nõmmel, kus betoonkattega kaeti Vabaduse puiestee ja Männiku tee lõigud. Aastail 1935–37 pani Nõmme linnavalitsus ning seejärel AS

Betoon tsement-betoonkatet Vabaduse puiesteel ning 1938. aasta augustist oktoobrini Männiku teel.

Vabaduse puiestee väljaehitamiseks oli alustatud juba 1931. aasta sügisel hädaabitöölisi kasutades. Ehitatav uus magistraaltänav pikkusega 6,6 km lühendas Pärnu maanteed kilomeetri võrra. Väga oluline oli, et tee ei ületanud Tallinna-Haapsalu raudteed.

Esialguses projektis nähti ette paekivikillustikust aluskihi ehitus ning sel

le kruusaga katmine. Mõni aasta hiljem vaadati vana projekt üle ning otsustati kruusaga katmisest tolmu viidates loobuda.

Pärast mitmeid arupidamisi ning vaidlusi otsustati Vabaduse puiestee 1,9 km pikkune lõik katta tsementbetooniga. Omas ajas oli see väga julge ja suurejooneline otsus. See oli Eesti teede ajaloos esimene kord, kui korraga nii pikk lõik uue ja kalli materjaliga katta otsustati.

Järgneb

LÜHIDALT

Laste ja noorte muuseumifestival «Avatud mänguväljad»

Sügisese koolivaheajal, 21. oktoobrist 5. novembrini on kõik pered koos lastega oodatud laste ja noorte muuseumifestivalile «Avatud mänguväljad». Festivalil osaleb üle 35 muuseumi Eesti eri paigus. Sel ajal on Tallinna, Tartu ja Pärnu muuseumides kasutusel spetsiaalselt festivali jaoks loodud mängujuhised, mida saab kasutada külastajatele sobival ajal.

Festivali programmiga saab tutvuda aadressil www.avatudfestival.ee. (NS)

Pühapäeval, 29. oktoobril kell 11
Nõmme kultuurikeskuses (Turu plats 2)

KOOLIALUSTAJATE KABETURNIIR

Osalema oodatakse 2017. sügisel
esimesse klassi astunud lapsi.

Eelregistreerimine post@nommekultuur.ee
või heinar.jahu@gmail.com.

Nõmme
EESTI KABEPEALINN